

AVOCATUL POPORULUI

*Domeniul privind
prevenirea torturii - MNP*

Aprob,

Avocatul Poporului

[Signature]
Renate Weber

Raport

privind vizita desfășurată la Penitenciarul Drobeta – Turnu Severin

Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea vizitei**
- 2. Constatările rezultate din vizita efectuată**
- 3. Recomandări**

Craiova – 2022

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Potrivit dispozițiilor prevăzute de art. 2 alin. (2), art. 16 alin. (1) art. 35 lit. a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, coroborate cu dispozițiile art. 4 alin. (1) și art. 19 din Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, cu dispozițiile Ordinului Avocatului Poporului nr. 134/2019, și conform Planului de vizite aprobat pentru anul 2022, la data de 28 martie 2022 a fost efectuată o vizită inopinată la Penitenciarul Drobeta-Turnu Severin.

Vizita a avut ca obiective verificarea condițiilor de cazare, a respectării dreptului la convorbiri telefonice și comunicări on-line, asigurarea dreptului la asistență medicală și asistență psihologică, verificarea măsurilor întreprinse pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei COVID-19, precum și a altor aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție.

La efectuarea vizitei au participat reprezentanții instituției Avocatul Poporului, jurist, psiholog, consilieri în cadrul Centrului zonal Craiova al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, medic colaborator, și inspector reprezentant al O.N.G.-ului Organizația pentru Apărarea Drepturilor Omului-Filiala Regională Craiova.

Ținând cont de situația pandemică din ultimii 2 ani, interviurile cu persoanele private de libertate și cu personalul din penitenciar s-au desfășurat în condiții de siguranță, cu respectarea măsurilor de protecție și distanțare fizică.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată, din interviurile cu persoanele private de libertate și cu personalul penitenciarului

a) referitor la măsurile dispuse la nivelul Penitenciarului Drobeta - Turnu Severin, pe perioada pandemiei COVID-19

Din documentele prezentate de conducerea Penitenciarului Drobeta-Turnu Severin, din interviurile cu persoanele private de libertate și cu personalul penitenciarului, s-a constatat că de la apariția primelor cazuri de infectare cu coronavirus din România au fost luate măsuri pentru prevenirea infectării persoanelor private de libertate, a personalului angajat și pentru respectarea drepturilor acestora, constând în:

- respectarea planurilor de măsuri pentru sistemul penitenciar, parte integrantă a deciziilor Directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor (nr. 310/07.01.2021, nr. 456/10.03.2021, nr. 490/12.03.2021, nr. 645/17.05.2021, nr. 684,685/02.06.2021, nr. 701/07.06.2021, nr. 867/13.08.2021, nr. 1021/15.10.2021, nr. 410/18.03.2022);
- achiziționarea unui stoc suficient de echipamente individuale de protecție specifice infecției cu SARS-CoV-2 (măști, combinezoane, viziere, botoși, capeline etc.) și de materiale sanitare și dezinfectanți, prin achiziții directe;
- distribuirea echipamentelor de protecție individuală persoanelor private de libertate și personalului, dotarea cu dispensere și dezinfectanți cu acțiune virucidă a tuturor spațiilor destinate accesului în penitenciar;
- dezinfectarea zilnică a spațiilor de cazare și a spațiilor comune, a veselei folosite la servirea hranei, a cazarmamentului persoanelor private de libertate și a spațiilor de plimbare;
- întocmirea și verificarea programului de plimbare aferent fiecărui pavilion de deținere și regim de executare, conform prevederilor legale, cu respectarea separațiunii pe camere, astfel încât să poată fi respectate măsurile de distanțare;
- întocmirea graficului privind intrarea personalului de serviciu pe compartimente și purtarea echipamentului individual de protecție;
- instruirea persoanelor private de libertate și a personalului cu privire la obligațiile ce decurg din ordinele emise pentru prevenirea răspândirii virusului COVID-19;
- consemnarea în registre a tuturor persoanelor care au acces în secția de deținere, astfel încât să poată fi asigurată la nevoie reconstituirea facilă a traseului epidemiologic;
- efectuarea triajului epidemiologic, cu monitorizarea temperaturii corporale și chestionarea anamnetică (aproximativ 300 triaje pe zi), la deținuți, la personal și vizitatori;
- dezinfectarea spațiilor destinate desfășurării vizitelor și comunicărilor on-line după fiecare serie de vizitatori și consemnarea în registrul întocmit;
- informarea deținuților și a vizitatorilor cu privire la măsurile ce trebuie respectate pe perioada acordării dreptului la vizită și la pachet/comunicări on-line;

- colectarea echipamentelor de protecție folosite de către personal și deținuți în recipiente special destinate și ridicarea acestora separat;

- menținerea ventilației naturale prin aerisire și respectarea distanțării sociale în spațiile în care se desfășurau activitățile de grup. După fiecare activitate se realiza dezinfectarea spațiilor, se respecta pauza de cel puțin 15 minute între activități și se consemna în registrul din cadrul secției.

În cursul anului 2021 au fost înregistrate 6 persoane private de libertate confirmate cu COVID-19, fără a prezenta forme grave, care au fost internate în Penitenciarul-Spital București-Jilava, unde au primit tratamentul corespunzător, revenind în penitenciar.

În anul 2022, până la data vizitei, nu au existat cazuri confirmate cu COVID-19 și nici cazuri de decese în urma infectării cu virusul SARS-CoV-2.

Au fost confirmați pozitiv 29 de angajați în cursul anului 2021 și 19 în anul 2022, până la data vizitei, fără a prezenta forme grave, cazurile fiind gestionate de medicii de familie.

În perioada 2021 - 2022 s-a desfășurat o acțiune de vaccinare a persoanelor private de libertate și a personalului, la data vizitei fiind vaccinați 86% din efectivul de deținuți și 63% dintre angajați.

Directorul penitenciarului a precizat că pe toată perioada pandemiei a beneficiat de sprijinul și coordonarea Direcției de Sănătate Publică Mehedinți, în scopul protejării sănătății persoanelor private de libertate și a personalului locului de deținere.

Echipa de vizită a constatat că pe perioada pandemiei, la Penitenciarul Drobeta-Turnu Severin au fost întreprinse măsuri corespunzătoare pentru prevenirea răspândirii infecției SARS-CoV-2 și pentru combaterea efectelor pandemiei COVID-19.

Materialele de igienă personală și colectivă au fost acordate la timp, atât persoanelor private de libertate, cât și personalului penitenciarului. Nu au fost impuse restricții severe asupra mișcării persoanelor private de libertate, a existat transparență în comunicarea măsurilor întreprinse pentru combaterea pandemiei, iar persoanele private de libertate și personalul au fost informate corespunzător despre măsurile întreprinse, durata lor și motivele acestora.

b) capacitatea de cazare și personalul penitenciarului

În Penitenciarul Drobeta-Turnu Severin executau pedepse privative de libertate numai deținuți bărbați, cu preponderență încadrați în regimurile de executare semideschis și deschis.

La data vizitei se aflau în custodia Penitenciarului Drobeta-Turnu Severin **411 persoane private de libertate** (240 - regim semideschis, 139 – regim deschis, 21 – arest preventiv majori, 1 - arest preventiv tineri, 6 - regim provizoriu închis și 4 - pentru care nu se stabilise regimul de executare), **la o capacitate legală de 386 de locuri, gradul de ocupare fiind de 106%.**

În penitenciar erau instalate 510 paturi, iar în situația în care paturile ar fi fost ocupate în totalitate, gradul de ocupare ar fi ajuns la un procent de 132%.

Echipa de vizită a constatat supraaglomerare, recomandând conducerii penitenciarului măsuri pentru gestionarea supraaglomerării, potrivit prevederilor art. 1, alin. (3) din Anexa la Ordinul Ministerului Justiției (O.M.J.) nr. 2772/C/2017 - aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate. *Conform normelor CPT, „toate serviciile și activitățile dintr-o închisoare vor fi afectate în mod negativ dacă este necesar să se adăpostească mai mulți prizonieri decât numărul pentru care a fost creată, calitatea vieții va fi coborâtă în totalitate, în mod semnificativ. Mai mult decât atât, nivelul de supraaglomerare într-o închisoare sau într-o anumită parte a ei, poate fi, prin el însuși, inuman și degradant din punct de vedere fizic”.* Cercetările în domeniu identifică multiplele efecte ale supraaglomerării asupra persoanelor private de libertate: cresc sentimentele negative (mânie etc.), se pierde controlul asupra situațiilor, acces redus la serviciile medicale, de reintegrare psihosocială, sportive, religioase, crește agresivitatea, autoagresivitatea etc.

Repartizarea deținuților în camere se realiza conform regimului de executare, vârstei și gradului de risc pentru siguranța locului de deținere, cel mai tânăr deținut avea vârsta de 20 de ani, iar cel mai în vârstă 81 de ani.

Activitatea penitenciarului era asigurată de 346 de polițiști de penitenciare (291 agenți și 55 ofițeri), angajați ai Administrației Naționale a Penitenciarelor, **iar în organigramă erau prevăzute 392 de posturi în sectorul operativ, ceea ce corespundea unui procent de încadrare de 88%, existând 46 de posturi vacante (27 agenți și 19 ofițeri).** Au fost prezentate documente privind

concurserile aflate în derulare la data vizitei pentru ocuparea funcțiilor vacante din cadrul sectorului operativ, educativ și logistic.

c) condițiile de cazare și alimentația persoanelor private de libertate

Penitenciarul Drobeta-Turnu are în componență 42 de camere de deținere, exceptând Secția exterioară Vânjuleț, cu 23 de camere.

Echipa a stabilit aleatoriu să viziteze câteva camere de deținere din diferite secții (E1.3 regim deschis, Secția 1; E2.3, arestați majori - regim semideschis Secția 2; E2.10 și E2.14 - infirmerii - regim semideschis, Secția 2; E2.16, regim închis tranzit, Secția 2; E2.17, arestați preventiv - regim semideschis, Secția 2; E4.1 și E4.2, regim semideschis, Secția 4).

Camerele vizitate erau curate, aveau în componență grup sanitar separat, câte o cambuză cu mai multe rafturi pentru depozitarea obiectelor personale, cu mobilier (paturi pe un nivel sau suprapuse, cazarmament corespunzător, mese, frigider, televizoare, scaune, telefoane etc.).

Unele camere (E1.3; E2.14) nu aveau în dotare suficiente dulapuri pentru păstrarea bunurilor și obiectelor personale, acestea fiind depozitate în genți, sub paturi, cambuzele existente fiind neîncăpătoare.

Echipa de vizită recomandă conducerii Penitenciarului Drobeta-Turnu Severin, dotarea corespunzătoare a camerelor cu mobilier pentru păstrarea bunurilor și obiectelor personale, potrivit prevederilor art. 4 alin. (1) din O. M. J. nr. 2772/C/2017.

Majoritatea camerelor erau bine luminate natural, având ferestre din tâmplărie PVC și lemn, unele cu geam termopan, care permiteau o bună ventilare/aerisire, **dar nu în toate camerele de detenție vizitate (E1.3) funcționa iluminatul de veghe.**

Echipa de vizită recomandă conducerii Penitenciarului Drobeta-Turnu Severin asigurarea iluminatului de veghe în toate camerele de deținere și folosirea acestuia pe timpul nopții, în scopul asigurării supravegherii, potrivit prevederilor art. 6, alin. (6) din Anexa la Ordinul Ministerului Justiției nr. 2772/C/2017 pentru aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile minime de cazare a persoanelor private de libertate.

Grupurile sanitare din camerele vizitate erau dotate corespunzător (wc, chiuvetă, oglindă, duș cu cădiță), pereții erau placați cu faianță, iar pavimentul cu gresie. În grupurile sanitare era asigurat accesul permanent la apă rece, iar apa caldă era distribuită conform programului stabilit de

conducere. Grupurile sanitare permiteau persoanelor private de libertate din fiecare cameră să-și satisfacă nevoile fiziologice, ori de câte ori era necesar, în condiții de igienă și intimitate.

Totuși, la grupurile sanitare din câteva camere vizitate (E2.10, E2.14, E4.1) erau necesare lucrări de igienizare pe unele porțiuni din tavane și pe pereții care prezentau pete de igrasie. În grupul sanitar din camera E2.14, în care erau custodiate 11 persoane private de libertate, era necesară repararea sau schimbarea unor obiecte sanitare (robinet, duș) și montarea unor paravane pentru respectarea intimității la cabina de duș.

Echipele de vizită recomandă conducerii penitenciarului efectuarea lucrărilor de igienizare la grupurile sanitare în care au fost constatate deficiențe, repararea sau înlocuirea obiectelor sanitare uzate, precum și asigurarea intimității la cabinele de duș, potrivit prevederilor art. 5, alin. (1) și alin (4) Anexa 3 din Ordinului Ministerului Justiției nr. 2772/C/2017 pentru aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile minime de cazare a persoanelor private de libertate.

De asemenea, echipa de vizită a constatat lipsa camerelor de cazare cu grup sanitar dotat corespunzător pentru persoanele cu dizabilități și a adus la cunoștință conducerii penitenciarului necesitatea amenajării a cel puțin unei astfel de camere, potrivit prevederilor art. 1, alin. (6) din Anexa Ordinului Ministerului Justiției nr. 2772/C/2017.

Conducerea penitenciarului a menționat că în perioada 2020-2021 au fost efectuate lucrări de reparații curente în secțiile de deținere, la punctul de primire deținuți, la blocul alimentară și au fost achiziționate echipamente de protecție, cazarmament, mașini de spălat și frigider pentru camerele de deținere.

Pe holul Secțiilor de deținere erau montate infochioșcuri, unde persoanele private de libertate aveau posibilitatea să consulte documentele și informațiile de interes, care puteau fi accesate cu cardurile de identificare pe suport electronic. Echipa de vizită a constatat că la infochioșcul Secției E4, pe lângă alte documente, exista în format electronic și Procedura de distribuție a materialelor destinate exercitării dreptului la petiționare și a dreptului la corespondență, aprobată prin Decizia nr. 488/2016 a directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, potrivit art. 132 din Hotărârea de Guvern nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013.

În cadrul Secției E.1 exista un infochioșc care nu funcționa, fapt pentru care echipa de vizită a recomandat conducerii penitenciarului repararea infochioșcului defect, astfel încât

persoanele private de libertate să poată consulta documentele și informațiile de interes la toate punctele de informare existente.

În camerele vizitate nu existau mapele documentare ale camerelor, fapt pentru care echipa de vizită a recomandat conducerii penitenciarului distribuirea în camerele de detenție vizitate a mapelor documentare, potrivit art. 125 (Dreptul la informație) alin. (4) din Hotărârea de Guvern nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013.

Au fost vizitate cele 4 curți de plimbare de la sediul unității penitenciare, din care una era dotată corespunzător pentru desfășurarea activităților sportive.

Persoanele private de libertate intervievate au menționat că li se asigura accesul la curțile de plimbare, pe perioada în care ușile camerelor erau deschise, conform programului aprobat de directorul penitenciarului, fiind astfel respectate prevederile art. 137 - Dreptul la plimbare zilnică alin. (3) din Hotărârea de Guvern nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013.

Pe holurile penitenciarului și la curțile de plimbare existau montate camere video, în conformitate cu prevederile art. 8 alin. (1) din Ordinul nr. 4800/C/2018 din 27 noiembrie 2018 pentru aprobarea Regulamentului privind siguranța locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor (A.N.P.).

Hrana persoanelor private de libertate era preparată zilnic la blocul alimentar al penitenciarului și distribuită pe secții în maximum două ore.

Blocul alimentar era bine întreținut și curat, hrana se prepara diferențiat, în funcție de normele de hrană prevăzute de O.M.J. 1365/C/2020 privind aprobarea Normelor de acordare a drepturilor de hrană pentru persoanele private de libertate din sistemul administrației penitenciare. Meniurile decadale erau întocmite și avizate de către medicul unității, care verifica listele cu deținuții, respectarea normelor de hrană și a regimurilor alimentare cu indicațiile medicale.

Hrana preparată era preluată de supraveghetorul de pe secția de deținere, care asista la distribuirea pe camere.

Existau prelevate probe alimentare, păstrate într-un frigider destinat acestui scop, timp de 48 de ore, **dar unele recipiente în care erau colectate probele alimentare nu erau etichetate corespunzător**, potrivit prevederilor art. 37 lit. e) din Ordinul Ministerului Sănătății nr. 976/1998

pentru aprobarea Normelor de igienă privind producția, prelucrarea, depozitarea, păstrarea, transportul și desfacerea alimentelor.

Pe holul secțiilor existau aviziere, la care erau afișate programele zilnice în locuri vizibile, și materialele informative pentru prevenirea răspândirii SARS-CoV-2.

d) verificarea modului de aplicare a sancțiunilor disciplinare persoanelor private de libertate

În perioada 2021 – martie 2022, personalul penitenciarului a întocmit **187 de rapoarte de incident pentru deținuții custodiați**. Dintre cele 181 de rapoarte care fuseseră analizate în comisia de disciplină până la data vizitei echipei MNP, **23 de rapoarte de incident au fost clasate de comisia de disciplină și au fost aplicate 158 de sancțiuni**, constând în: 36 de avertismente; 14 sancțiuni cu suspendarea dreptului de a participa la activități culturale, artistice și sportive, pe o perioadă de cel mult o lună; 5 cu suspendarea dreptului de a presta o muncă, pe o perioadă de cel mult o lună; 16 cu suspendarea dreptului de a primi și de a cumpăra bunuri, cu excepția celor necesare pentru igiena individuală, pe o perioadă de cel mult două luni; **87 cu suspendarea dreptului de a primi vizite, pe o perioadă de cel mult 3 luni**. Echipa de vizită a constatat că **s-au aplicat foarte multe sancțiuni privind dreptul de a primi vizite, deși aceste vizite au o valoare esențială în procesul îndelungat de reabilitare psihosocială a persoanei private de libertate, și sancționarea cu suspendarea acestui drept contravine tocmai principiului reabilitării psihosociale**. Referitor la aceste sancțiuni privind suspendarea dreptului de a primi vizite, în Raportul întocmit ca urmare a vizitei în România, publicat în martie 2019, **CPT recomandă ca restricționarea vizitelor să nu fie folosită ca pedeapsă disciplinară**. Sub acest aspect, menționăm că instituția Avocatul Poporului, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, a sesizat Ministerul Justiției prin raportul întocmit ca urmare a vizitei efectuate la Penitenciarul Jilava în anul 2017, solicitând armonizarea art. 101 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 254/2013, referitor la aplicarea sancțiunii disciplinare constând în suspendarea dreptului de a primi vizite, pe o perioadă de cel mult 3 luni, și modificarea art. 101 alin. (2) din Legea nr. 254/2013, în sensul includerii dreptului de a primi vizite în categoria drepturilor care nu pot fi îngrădite, cu Regulile Mandela adoptate de O.N.U., potrivit cărora sancțiunile disciplinare sau măsurile restrictive nu presupun interzicerea contactelor cu familia (Regula nr. 43 pct. (3)). **Echipa de vizită recomandă respectarea Normelor CPT și a**

Regulilor Mandela, potrivit cărora sancțiunile disciplinare sau măsurile restrictive nu presupun interzicerea contactelor cu familia.

Referitor la situația sancțiunilor disciplinare aplicate persoanelor private de libertate, în decursul anului 2021 au fost întocmite 5 rapoarte de incident pentru autoagresiune. Cu privire la gestionarea situațiilor de autoagresiune, se constată că în România, conform prevederilor legislației în vigoare, persoanele care au un comportament autoagresiv sunt sancționate disciplinar, ceea ce încalcă Normele Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și recomandările făcute de delegația CPT la ultima vizită în România.

În ultimul Raport, ca urmare a vizitei CPT în România, publicat în martie 2019, se precizează: „CPT critică faptul că incidentele de autoagresiune și tentativele de suicid sunt tratate ca abateri disciplinare; **CPT-ul recomandă autorităților române să se asigure că actele de autoagresivitate și tentativele de suicid să nu mai fie catalogate ca sancțiuni disciplinare** și, în consecință, dispozițiile legale relevante să fie modificate.” CPT recomandă să nu mai fie sancționate disciplinar actele de autoagresiune în toate situațiile în care persoanele private de libertate se automutilează („astfel de acte reflectă deseori suferința pe care deținuții în cauză o întâmpină”). **Echipele de vizită recomandă respectarea Normelor CPT și a recomandărilor făcute de delegația CPT la vizita în România cu privire la modul de aplicare a sancțiunilor disciplinare pentru actele de autoagresiune.**

În perioada 2021 - 2022, până la data vizitei, în Penitenciarul Drobeta-Turnu Severin nu au fost aplicate sancțiuni disciplinare cu izolarea.

În aceeași perioadă au fost formulate 115 plângeri la judecătorul de supraveghere a privării de libertate împotriva sancțiunilor aplicate de comisia de disciplină.

Au fost înregistrate **24 de încheieri ale judecătorului de supraveghere a privării de libertate, în care plângerile formulate de persoanele private de libertate împotriva hotărârilor comisiei de disciplină au fost admise și 9 modificate** (în care judecătorul a stabilit o altă sancțiune sau a schimbat încadrarea în situația rapoartelor de incident prin care s-au constatat mai multe abateri disciplinare). Împotriva încheierii judecătorului de supraveghere a privării de libertate au fost introduse 52 de contestații de către persoanele private de libertate la judecătorie, fiind admise 12.

Având în vedere rapoartele de incident întocmite (187) în perioada ianuarie 2021 - martie 2022 și rapoartele de incident clasate (23) de comisia de disciplină din penitenciar, s-a constatat

că un procent de 12,3% din rapoartele de incident întocmite au fost clasate de comisia de disciplină din cadrul penitenciarului. Potrivit Regulii 38 din Ansamblul minim de reguli ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților „Regulile Nelson Mandela”, *„administrația penitenciarelor este încurajată să utilizeze, în măsura posibilă, prevenirea conflictelor, medierea sau orice alte mecanisme alternative de soluționare a litigiilor pentru a preveni încălcările disciplinare sau pentru a soluționa conflictele”*. În același timp, potrivit Normelor CPT, deciziile de aplanare a conflictelor trebuie să aibă prioritate în fața sancțiunilor și procedurilor disciplinare oficiale.

Față de considerentele expuse, echipa de vizită recomandă conducerii penitenciarului să prelucreze Regula 38 din Ansamblul minim de reguli ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților „Regulile Nelson Mandela” cu personalul penitenciarului, astfel încât la întocmirea rapoartelor de incident să se aibă în vedere prevederile acestei reguli, în scopul reducerii procentului rapoartelor clasate de comisia de disciplină, în privința abaterilor disciplinare ușoare.

Au fost verificate prin sondaj mai multe dosare de cercetare disciplinară întocmite în perioada de referință și s-a constatat că majoritatea respectau prevederile art. 103 - Procedura disciplinară, din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal. **Totuși, în câteva dosare verificate, deciziile conducerii penitenciarului prin care s-a dispus punerea în executare a sancțiunilor disciplinare nu erau semnate de către persoanele private de libertate, pentru luarea la cunoștință, nefiind astfel respectate în totalitate prevederile art. 103 din Legea nr. 254/2013, coroborate cu prevederile art. 10 alin. (4) din Instrucțiunile privind procedura disciplinară aplicabilă persoanelor private de libertate, aprobată prin Decizia directorului general al A.N.P.**

e) măsurile pentru asigurarea dreptului de petiționare, a dreptului la corespondență și a dreptului la comunicări on-line

În perioada de referință, cheltuielile ocazionate de exercitarea dreptului de petiționare și a dreptului la corespondență au fost suportate de către persoanele custodiate. Din documentele prezentate și din interviurile persoanelor private de libertate, s-a constatat că nu au existat solicitări de mijloace bănești necesare pentru cheltuieli în vederea exercitării dreptului de petiționare. Persoanele private de libertate au menționat că nu au fost probleme în adresarea de cereri, reclamații și sesizări, au fost informate cu privire la condițiile de exercitare a dreptului de petiționare și exista

întocmită Procedura de distribuire a materialelor destinate exercitării dreptului de petiționare și a dreptului la corespondență, aprobată prin decizie a directorului general al A.N.P.

Era instalată cutia poștală, la care aveau acces atât persoanele private de libertate, cât și personalul furnizorului de servicii poștale, căruia i se asigura accesul în interior, însoțit de o persoană din cadrul penitenciarului.

În perioada ianuarie 2021- martie 2022, la Penitenciarul Drobeta-Turnu Severin au fost primite 4082 de corespondențe, au fost acordate 7509 convorbiri online, într-un spațiu amenajat și dotat corespunzător. *Nu au fost înregistrate sesizări privind nerespectarea dreptului la comunicări online, iar persoanele private de libertate intervievate au precizat că le-au fost aprobate cererile pentru comunicările on-line și le-a fost respectată confidențialitatea în timpul convorbirilor.*

Referitor la plângerile formulate de persoanele private de libertate către diverse autorități sau instituții, s-a constatat că în perioada de referință au fost înregistrate și soluționate 47 de sesizări care au fost analizate, verificate și au fost transmise răspunsuri la instituțiile abilitate.

Conducerea unității penitenciare a acordat 3794 de audiențe persoanelor private de libertate, dar și unele drepturi (vizite cu dispozitiv de separare – 3663, vizite fără dispozitiv de separare – 1421, vizite cu apărătorii (avocații) – 809, vizite cu notarii publici – 37, vizite intime – 142).

f) acordarea asistenței medicale, tratament și îngrijiri

În cadrul Penitenciarului Drobeta-Turnu Severin exista amenajat un cabinet de medicină generală care deținea autorizație sanitară de funcționare, dotat conform prevederilor Ordinului 153/2003 emis de Ministerul Sănătății și Familiei pentru aprobarea normelor metodologice privind înființarea, organizarea și funcționarea cabinetelor medicale – Anexa 2, dotarea minimă obligatorie pentru cabinete medicale de specialitate.

La cabinetul medical exista aparat medical de urgență, dotat cu medicamente și materiale sanitare în conformitate cu baremul prevăzut în Anexa 1 din Ordinul nr. 429/C-125/2012 privind asigurarea asistenței medicale persoanelor private de libertate aflate în custodia A.N.P.

Asistența medicală a persoanelor private de libertate custodiate era asigurată de medicul-șef, cu specializarea medicină de familie, cu program de activitate zilnic, și de 12 asistenți medicali generaliști, **fiind vacante două posturi de medic medicină generală, un post medic dentist, un post asistent medical farmacie și un post registrator medical.**

Serviciile medicale pentru deținuții custodiați erau acordate la cererea acestora, în baza unei programări efectuate pentru fiecare secție de deținere, sau ori de câte ori era necesar. Din documentele prezentate a rezultat că în perioada 2021 - 2022, până la data vizitei, au fost acordate persoanelor private de libertate următoarele servicii medicale: 31 de internări în spital penitenciar în anul 2021, pentru reevaluarea afecțiunilor medicale (cardio-vasculare, digestive, respiratorii, neurologice, psihiatrice); 6 cazuri de internări în spital penitenciar în anul 2022, pentru reevaluarea afecțiunilor medicale (cardio-vasculare, respiratorii); 9 cazuri de internări în spital civil în anul 2021 (afecțiuni cardio-vasculare, respiratorii, diabet zaharat); 3 cazuri de internări în spital civil în anul 2022 (afecțiuni cardio-vasculare, respiratorii).

Erau înregistrate 21 de refuzuri de hrană în anul 2021, aspectele generatoare fiind soluționate în timp util, iar în anul 2022 nu au fost declarate refuzuri de hrană. Din documentele prezentate și din discuțiile purtate cu medicul penitenciarului au rezultat următoarele date: în anul 2021 au fost înregistrate 11 cazuri de autoagresiuni, pentru care s-au luat măsuri de acordare a primului-ajutor, nefiind necesară prezentarea la Unitatea de Primiri Urgențe (UPU), iar în anul 2022 nu au fost cazuri de autoagresiuni; în anul 2021 au fost 10 cazuri de heteroagresiuni și două în anul 2022, pentru care s-au luat măsuri de acordare a primului-ajutor și nu a fost necesară prezentarea la UPU, au fost sesizate instituțiile de urmărire penală, nefiind constatate cazuri de urmărire penală a angajaților implicați în gestionarea evenimentelor. În anul 2021 au fost înregistrate 223 de cazuri de internări ale persoanelor private de libertate în infirmeria unității, iar în anul 2022, până la data vizitei 42 de cazuri (afecțiuni cardio-vasculare, digestive, respiratorii, renale, neurologice, diabet zaharat, psihiatrice).

Au fost efectuate 486 de examene de specialitate în anul 2021 și 129 în anul 2022 (afecțiuni cardio-vasculare, digestive, respiratorii, renale, neurologice, diabet zaharat, psihiatrice), la mai multe cabinete de specialitate din Ambulatoriul Spitalului Județean Mehedinți. Au fost efectuate 1574 de investigații paraclinice în anul 2021 și 91 în anul 2022, precum și 48 de consultații stomatologice în ambulator în anul 2021 și 18 în anul 2022.

Erau asigurate regimurile alimentare pentru 83 de persoane diagnosticate cu boli cronice, din care 16 cu recomandări de regim alimentar pentru diabet zaharat.

În anul 2022, până la data vizitei, nu au fost înregistrate decese ale persoanelor private de libertate custody în Penitenciarul Drobeta-Turnu Severin. În anul 2021 au fost înregistrate 5

decese, din care 4 au survenit în spitalele din rețeaua Ministerului Sănătății și unul în penitenciar (spânzurare).

Au fost verificate documentele întocmite pentru toate cele 5 cazuri de deces și a rezultat că din datele consemnate în certificatele constatatoare de deces și din documentele medicale prezentate, cele 4 decese din spitalele din rețeaua Ministerului Sănătății au survenit în urma complicațiilor evolutive ale afecțiunilor medicale acute sau a unor complicații apărute pe fondul bolilor cronice existente.

La decesul persoanei private de libertate prin spânzurare, a fost întocmit dosarul de gestionare a incidentului operațional din data de 11.01.2021, potrivit prevederilor legale, fiind transmise adrese către: Serviciul de Ambulanță Mehedinți, Inspectoratul de Poliție al Județului Mehedinți, Parchetul de pe lângă Judecătoria Drobeta-Turnu Severin, judecătorul de supraveghere a privării de libertate, Administrația Națională a Penitenciarelor, Serviciul de Medicină Legală Mehedinți și aparținătorii deținutului în cauză.

Echipa de vizită a constatat că în toate cele 5 cazuri de deces au fost întocmite documentele necesare potrivit art. 52 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, precum și dispozițiile art. 115 din Hotărârea Guvernului nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013.

g) asigurarea dreptului la asistență psihosocială

Activitatea personalului din cadrul Serviciului Reintegrare Socială a avut drept scop asistarea persoanei condamnate sau arestate preventiv în timpul perioadei de executare a pedepsei prin implicarea acesteia în programe sau activități care să vină în întâmpinarea necesităților sale, cu scopul reducerii riscurilor marginalizării sociale după punerea în libertate. Activitatea sectorului a avut la bază procedurile de sistem din domeniu elaborate de Direcția Reintegrare Socială, Ordinul Ministrului Justiției nr. 1322 din 25.04.2017, precum și deciziile ANP.

În cadrul serviciului de reintegrare socială din cadrul penitenciarului își desfășurau activitatea 3 psihologi, dintre care un psiholog la secția exterioară Vânjuleț. La momentul vizitei erau custodiate 411 persoane private de libertate. Conform Deciziei Directorului General al A.N.P nr. 348/24.02.2016 referitoare la standardele de personal din sistemul penitenciar, raportul specialist psiholog - persoane private de libertate e de 1 la 100. În acest caz, numărul cazurilor ce revine unui psiholog este mult mai mare. Astfel, este necesară identificarea unei

soluții de suplimentare de personal de specialitate, astfel încât să fie respectat raportul stabilit prin Decizia Directorului General al A.N.P., respectiv Legea nr. 254 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, art. 89 alin. (2) „Activitățile ... se desfășoară cu un număr corespunzător de specialiști: educatori, preoți, agenți tehnici, monitori sportivi, precum și psihologi și asistenți sociali”. La data vizitei erau vacante mai multe funcții, între care și 1 funcție ofițer psiholog resurse umane; o funcție ofițer psiholog; o funcție ofițer asistent social.

Ofițerii psihologi dețineau avizul de exercitare a profesiei (în specialitatea Psihologie Clinică și/sau Psihologie aplicată în domeniul securității naționale), fiind înscrși în Colegiul Psihologilor din România. Erau preocupați de dezvoltarea profesională continuă, anual participând la cursuri și workshop-uri ce vizau formarea continuă sau complementară. Principalele activități ale psihologului în penitenciar erau: evaluare, consiliere, activități specifice comisiilor de individualizare a regimului și liberare condiționată, de identificare a persoanelor private de libertate vulnerabile/cu risc de vulnerabilitate. Erau întocmite Registre de evidență a actelor profesionale/Registrul specialistului, în care psihologii consemnau întreaga activitate.

Activitățile de educație, asistență psihologică și socială se desfășurau în următoarele locații: 3 cabinete de asistență psihosocială; 3 cabinete de asistență educațională; 2 cluburi destinate activităților persoanelor private de libertate; o bibliotecă; un teren de sport; 3 săli pentru cursurile școlare; două săli pentru cursuri; două capele destinate activităților moral-religioase și slujbelor religioase.

În anul 2021 s-au realizat evaluări psihologice și sociale inițiale pentru 248 persoane private de libertate, evaluări periodice pentru 379 persoane și evaluări finale pentru 584 persoane custodiate.

Au fost consiliate psihologic 214 persoane private de libertate. De asemenea, au beneficiat de consiliere pe probleme sociale 31 de deținuți.

Serviciul Asistență Psihosocială a desfășurat 7 tipuri de programe de asistență psihologică cu un număr de 153 de deținuți, astfel: program de asistență psihologică specifică destinat persoanelor cu conduită agresivă - 49 deținuți; program de asistență psihologică specifică destinat persoanelor cu antecedente în toxicomanie - alcool - 48 deținuți; program de asistență psihologică specifică destinat agresorilor sexuali - 22 deținuți; program de asistență psihologică specifică destinat persoanelor cu antecedente în toxicomanie - droguri - 11 deținuți; program de asistență psihologică specifică destinat

dependenței (jocuri, adicții, alcool) - 12 deținuți; program de asistență psihologică specifică destinat lipsei de empatie (cruzime)/falsității (minciună)/lipsei de morală - 12 deținuți; program de asistență psihologică specifică pentru diminuarea impulsivității - 11 deținuți.

De asemenea, au fost derulate 3 tipuri de programe de asistență socială cu 330 de persoane custodiate, astfel: program de pregătire pentru liberare - 247 deținuți; program de prevenire a recidivei (dezvoltarea abilităților decizionale în situații de risc infracțional) - 56 deținuți; program de formare a abilităților sociale - 27 deținuți.

Pe lângă programele de asistență psihosocială, au fost derulate proiecte de activitate de asistență psihologică, respectiv activități de asistență socială, cu un număr total de 287 de persoane custodiate, respectiv: proiect de activitate psihologică specifică pentru diminuarea comportamentului agresiv și a violenței cu 10 deținuți; proiect de activitate "Alegerile personale îți marchează viața", la care au participat 11 deținuți; proiectul de activitate destinat persoanelor cu afecțiuni psihice - 8 deținuți; "Ziua Mondială de prevenire a suicidului" - 13 deținuți, "Ziua Internațională a Sănătății Mintale" - 10 deținuți, "Ziua Internațională pentru Non-Violența în școală" - 10 deținuți; "Fără droguri în viața mea" cu 7 deținuți etc.

În colaborare cu reprezentanții CPECA Mehedinți a fost realizat managementul de caz pentru un număr de 13 deținuți foști consumatori de droguri.

În anul 2021 au fost consemnate 21 de cazuri de intrare în refuz de hrană. Potrivit art. 121 alin. (3) din Regulamentul din 10 martie 2016 de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 157/2016: „(3) În perioada refuzului de hrană, personalul din serviciile de educație și asistență psihosocială acționează prin consiliere individuală, informând deținutul despre riscurile continuării formei de protest”. **Din documentele puse la dispoziție de către personal (Registre, Dosarul de educație și asistență psihosocială, PMSWeb), a reieșit că două persoane private de libertate care au recurs la această formă de protest nu au beneficiat de consiliere, deși ambele persoane au fost în refuz de hrană pentru o perioadă lungă, de 6 zile.** Persoanele private de libertate care intră în refuz de hrană se regăsesc într-o situație de vulnerabilitate. **Echipa de vizită recomandă asigurarea consilierii psihologice tuturor persoanelor care intră în refuz de hrană.**

h) concluziile după interviurile cu persoanele private de libertate

Mai multe persoane private de libertate și-au manifestat dorința să fie intervievate de membrii echipei de vizită. Realizarea interviurilor s-a făcut cu respectarea regulilor și regulamentelor interne din penitenciar.

În cadrul interviurilor au fost abordate mai multe subiecte (modul în care le-au fost respectate drepturile pe perioada stării de urgență și a stării de alertă, respectarea normelor de igienă, calitatea hranei, sancțiunile disciplinare aplicate, asigurarea dreptului de petiționare, a dreptului la corespondență și a dreptului la comunicări on-line, relația cu personalul penitenciarului, cazuri de rele tratamente/tortură, violență etc.).

Din interviurile efectuate a rezultat că persoanele private de libertate s-au declarat mulțumite de modul în care au fost tratate pe perioada pandemiei, de condițiile de detenție, de modul în care le-au fost respectate drepturile legale, cu excepția a doi deținuți care au solicitat să sesizeze echipei de vizită unele probleme.

O persoană privată de libertate a sesizat că a solicitat de mai multe ori conducerii penitenciarului să i se întocmească documentele necesare pentru o intervenție chirurgicală la ochi (cataractă) și problema nu s-a rezolvat, prezentând o hotărâre judecătorească în susținerea celor sesizate. Din documentele prezentate de medicul penitenciarului a rezultat că au fost efectuate mai multe demersuri (Penitenciarul Spital Dej, Spitalul Județean de Urgență Drobeta-Turnu Severin, Penitenciarul Spital București-Rahova, CASA OPSNAJ etc.), constând în prezentarea deținutului la unele examene de specialitate chirurgicale solicitate, în scopul soluționării cererii persoanei private de libertate.

Echipa de vizită a adus la cunoștință conducerii administrației locului de deținere necesitatea efectuării cu celeritate a demersurilor pentru realizarea intervenției chirurgicale (cataractă) solicitate de persoana privată de libertate, potrivit prevederilor art. 71 din Legea nr. 254/2013, coroborat cu art. 152 și următoarele din Hotărârea de Guvern nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013, precum și a Hotărârii judecătorești prezentate de persoana privată de libertate. De asemenea, echipa de vizită recomandă conducerii penitenciarului instruirea personalului din cadrul compartimentului medical, în scopul creșterii vigilenței și implicării în asigurarea respectării dreptului persoanei private de libertate la asistență medicală, tratament și îngrijiri, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Conducerea penitenciarului a precizat că urmează ca în cel mai scurt timp, în funcție de obținerea dispozitivului medical pentru implant cristalin, să poată fi efectuată intervenția chirurgicală solicitată.

Un alt deținut a sesizat echipei de vizită o neconcordanță privind reținerea unei sume de bani, pe care acesta o datora la Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF). Au fost prezentate documente din care a rezultat că sesizarea deținutului nu s-a confirmat.

Având în vedere aspectele constatate, în temeiul art. 43 alin. (1) și art. 47 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, **Avocatul Poporului**

RECOMANDĂ

conducerii Penitenciarului Drobeta-Turnu Severin să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. gestionarea supraaglomerării constatate, în conformitate cu prevederile art. 1, alin. (3) din Anexa la Ordinul Ministerului Justiției nr. 2772/C/2017 - aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate;
2. continuarea demersurilor necesare pentru încadrarea personalului pe funcțiile vacante (73 de posturi vacante);
3. prelucrarea Regulii 38 din Ansamblul minim de reguli ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților personalului penitenciarului, în scopul reducerii procentului rapoartelor clasate de comisia de disciplină, în privința abaterilor disciplinare ușoare;
4. instruirea personalului privind semnarea de către persoanele private de libertate pentru luare la cunoștință a tuturor deciziilor conducerii penitenciarului, prin care s-a dispus punerea în executare a sancțiunilor disciplinare rămase definitive, potrivit prevederilor legale;
5. instruirea personalului din cadrul compartimentului medical, în scopul creșterii vigilenței și implicării în asigurarea respectării dreptului persoanei private de libertate la asistență medicală, tratament și îngrijiri, precum și efectuarea demersurilor cu celeritate, pentru intervenția chirurgicală sesizată de un deținut în timpul interviurilor;
6. asigurarea consilierii psihologice tuturor persoanelor care au intră în refuz de hrană;

7. respectarea Normelor CPT și a recomandărilor făcute de delegația CPT la vizita în România cu privire la modul de aplicare a sancțiunilor disciplinare pentru actele de autoagresiune;
8. respectarea Normelor CPT și a Regulilor Mandela, potrivit cărora sancțiunile disciplinare sau măsurile restrictive nu presupun interzicerea contactelor cu familia;
9. repararea infochioșcului defect, astfel încât persoanele private de libertate să poată consulta documentele și informațiile de interes la toate punctele de informare existente, și distribuirea mapelor documentare în camerele în care acestea lipseau;
10. dotarea corespunzătoare a camerelor cu mobilier pentru păstrarea bunurilor și obiectelor personale, potrivit prevederilor art. 4 alin. (1) din O. M. J. nr. 2772/C/2017;
11. asigurarea iluminatului de veghe în toate camerele de deținere și folosirea acestuia pe timpul nopții, în scopul asigurării supravegherii, potrivit prevederilor art. 6, alin. (6) din Anexa la Ordinul Ministerului Justiției nr. 2772/C/2017;
12. etichetarea corespunzătoare a recipientelor în care erau colectate probele alimentare la blocul alimentar, potrivit prevederilor legale;
13. efectuarea lucrărilor de igienizare la grupurile sanitare în care au fost constatate deficiențe, repararea sau înlocuirea obiectelor sanitare uzate, precum și asigurarea intimității la cabinele de duș, potrivit prevederilor legale;
14. amenajarea a cel puțin unei camere de cazare cu grup sanitar dotat corespunzător pentru persoanele cu dizabilități, potrivit prevederilor art. 1, alin. (6) din Anexa Ordinului Ministerului Justiției nr. 2772/C/2017.